

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 1P/243/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6319202026
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2021:6319202026.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Katarínou Podhorcovou v právnej veci navrhovateľky H. C. H. F.Á. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom B. XXX/X, X. L., okres Žarnovica, zastúpenej advokátom Mgr. Jakubom Malým, so sídlom kancelárie Cukrová 14, Bratislava, substitučne zastúpeným: Brázdil & Brázdilová advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Trhová 992/1, Zvolen, IČO: 50 492 934, proti manželovi A. O. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X. N. XXX/X, Z. E., okres Liptovský Mikuláš, zastúpenému JUDr. Andreou Matysovou, nar. 23. 6. 1968, trvale bytom Nevoľné 211, Riečka, v konaní o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletým deťom X. F., nar. XX. XX. XXXX, a H. F., nar. XX. XX. XXXX, zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, so sídlom A. T. Sytnianskeho 1180, Banská Štiavnica, v konaní zastúpeným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, na základe splnomocnenia zo dňa 11. 5. 2020, na čas po rozvode manželstva, takto

r o z h o d o l :

I. Súd manželstvo navrhovateľky H. C. H. F. Y., nar. XX. XX. XXXX, a manžela navrhovateľky A. O. F., nar. XX. XX. XXXX, uzavreté dňa XX. X. XXXX v L. L., zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu L. L., vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom XX, r o z á d z a.

II. Maloleté deti X. F., nar. XX. XX. XXXXX, a H. F., nar. XX. XX. XXXX, sa na čas po rozvode manželstva rodičov z v e r u j ú do osobnej starostlivosti matky.

III. Obaja rodičia sú o p r á v n e n í maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach.

IV. Otec je o p r á v n e n ý stýkať sa s maloletým X. F. a maloletou H.É. F.:

- vždy v prvom, treťom a štvrtom týždni každého mesiaca od 18.00 hod. piatka do nedele 18.00 hod.,
- počas každých letných školských prázdnin od 15. 7. od 9.00 hod. do 31. 7. do 19.00 hod. a od 15. 8. od 9.00 hod. do 31. 8. do 19.00 hod.,
- počas veľkonočných sviatkov v každom párnom roku od štvrtku od 16.00 hod., teda od dňa predchádzajúceho Veľkému piatku, do 19.00 hod. Veľkonočného pondelka,
- počas vianočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od 22. 12. od 19.00 hod. do 30. 12. 19.00 hod., v každom párnom roku od 26. 12. od 9.00 hod. do 2. 1. nasledujúceho roka do 19.00 hod.,
- počas jesenných školských prázdnin, polročných školských prázdnin, jarných školských prázdnin v každom nepárnom roku vždy v deň pred začatím školských prázdnin od 18.00 hod. do posledného dňa školských prázdnin do 18.00 hod.

V. Úprava styku otca s maloletými deťmi počas sviatkov a prázdnin má prednosť pred bežnou úpravou styku.

VI. V prípade, ak sa nebude môcť styk s maloletými deťmi z vážnych dôvodov uskutočniť, sú rodičia p o v i n n í túto skutočnosť si oznámiť formou sms alebo e-mailu ihneď po zistení prekážky brániacej styku otca s maloletými deťmi, najneskôr 24 hodín vopred pred začatím styku.

VII. Otec si p r e v e z m e maloleté deti pred začiatkom styku v mieste bydliska matky a po ukončení styku o d o v z d á deti matke v mieste jej bydliska.

VIII. Matka je p o v i n n á maloleté deti na styk s otcom pripraviť.

IX. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého X. F. v sume po 200,- eur mesačne a na maloletú H. F. v sume po 180,- eur mesačne, vždy do 15.dňa každého kalendárneho mesiaca vopred, k rukám matky maloletých, počnúc od právoplatnosti výroku súdu o rozvode manželstva.

X. Týmto sa r u š í rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 27P/41/2019 o úprave výživného a rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 9P/1/2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoP/7/2020 o úprave styku otca s maloletými deťmi neodkladným opatrením.

XI. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 18. 9. 2019 doručila navrhovateľka H.. C.. H. F. Y. na Okresný súd Brezno návrh na rozvod manželstva proti manželovi A.. O. F. a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode ku maloletým deťom X. F., nar. XX. XX. 2011, a H. F., nar. XX. XX. 2014. Deti navrhla zveriť do jej osobnej starostlivosti s tým, aby ich obidvaja rodičia zastupovali a spravovali ich majetok. Otca navrhla zaviazat' plnením vyživovacej povinnosti voči každému dieťaťu po 175,- eur mesačne. Súčasne navrhla úpravu styku otca s maloletými počas bežného roka, počas prázdnin i počas sviatkov. Návrh odôvodnila tým, že hoci manželstvo bolo spočiatku harmonické, bez zásadných problémov, postupne dochádzalo medzi manželmi ku konfliktom, spôsobeným rozdielnosťou ich pováh, názormi na spolužitie, starostlivosť o výchovu detí, s postupnou absenciou vzájomných citov a porozumenia. Nezhody v manželstve sa stupňovali a v lete 2018 jej manžel oznámil úmysel podať návrh na rozvod manželstva. Odišla vtedy k svojim rodičom a s manželom sa dohodli na striedavej starostlivosti o deti. V septembri 2018 syn nastupoval do prvej triedy základnej školy, preto sa s manželom rozhodli, že sa ešte pokúsia manželstvo zachrániť, avšak nepodarilo sa to. Hádky sa začali stupňovať, až sa navrhovateľka odsťahovala so svojimi deťmi do spoločnej domácnosti ku svojim rodičom. S manželom nežijú intímne od februára 2019. Podľa nej, neexistuje reálna nádej na obnovenie spolužitia, manželstvo nemá perspektívu plniť naďalej svoju spoločenskú funkciu. Je toho názoru, že rovnaké stanovisko má i jej manžel. V čase podania návrhu predstavovali jej náklady na syna sumu 421,- eur mesačne, náklady na dcéru približne 400,- eur mesačne. Podľa jej informácií, manželov mesačný príjem predstavuje sumu približne 1.300,- eur mesačne brutto, pričom od zmeny trvalého bydliska maloletých detí na adresu B. XXX/X, X. L., manžel si vyživovaciu povinnosť neplní, neprispieva pravidelne na výživu detí, okrem nákupu niektorých školských pomôcok na začiatku školského roka. Ku návrhu navrhovateľka pripojila sobášny list a rodné listy obidvoch maloletých detí, taktiež rozpis mesačných nákladov. Okrem návrhu na rozvod manželstva doručila matka i návrh na nariadenie neodkladného opatrenia - zaviazat' otca prispievaním výživného na každé z detí po 175,- eur mesačne.

2. Okresný súd Brezno uznesením č. k. 8P/151/2019-39 zo dňa 23. 10. 2019 vylúčil na samostatné konanie návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia a návrh postúpil Okresnému súdu Žiaru nad Hronom, ktorý neodkladným opatrením č. k. 27P/41/2019-46 zo dňa 6. 11. 2019 zaviazal otca vyživovacou povinnosťou voči každému z maloletých detí po 60,- eur mesačne, až do vyhlásenia rozsudku vo veci samej v konaní vedenom na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 8P/151/2019. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 3. 12. 2019.

3. Dňa 12. 12. 2019 vyslovil Okresný súd Brezno svoju miestnu nepríslušnosť, s poukazom na ust. § 92 Civilného mimosporového poriadku, a vec, vedenú pod sp. zn. 8P/151/2019 týkajúcu sa návrhu navrhovateľky na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po

rozvoďte ku maloletým deťom, postúpil Okresnému súdu Liptovský Mikuláš ako miestne príslušnému, s poukazom na skutočnosť, že manžel navrhovateľky je prihlásený k trvalému pobytu na adrese Z. E., X. N. XXX/X, pričom v obvode Okresného súdu Brezno nebyva ani jeden z účastníkov konania, a v čase podania návrhu navrhovateľka žila so svojimi deťmi na adrese X. L., B. XXX/X, kde bola prihlásená k trvalému pobytu od 20. 5. 2019. Manžel navrhovateľky sa na adrese, uvádzanej navrhovateľkou, v obci J., nezdržoval, ale sťahoval sa do obce Z. E.. Vzhľadom ku skutočnosti, že manžel, ktorý návrh nepodal, má trvalý pobyt v obvode Okresného súdu Liptovský Mikuláš, vec mu bola ako miestne príslušnému postúpená. Uznesením Okresného súdu Banská Štiavnica sp. zn. 8P/151/2019 bol ustanovený za kolízneho opatrovníka pre maloleté deti Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žarnovica, ktorý v priebehu konania, dňa 11. 5. 2020, splnomocnil na zastupovanie maloletých detí na celé konanie Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, M. M. Hodžu 1784, Liptovský Mikuláš.

4. Manžel navrhovateľky doručil v konaní písomné vyjadrenie k návrhu navrhovateľky dňa 9. 12. 2019, v ktorom uviedol, že manželstvo nebolo nikdy harmonické. On musel dohliadať na starostlivosť poskytovanú manželkou maloletým deťom. Bol jej nápomocný pri štúdiu na Akadémii umení v Banskej Bystrici, pomáhal jej so starostlivosťou o deti, pri štúdiu, a popri tom pracoval. Po narodení dcéry sa situácia nezlepšila, manželka mala na neho nároky pri starostlivosti o deti a o domácnosť. Začal u nej pozorovať psychické problémy, ktoré však nebola ochotná riešiť, uprednostnila alternatívnu liečbu a až po niekoľkých mesiacoch sa podrobila vyšetreniu lekára. On nemal možnosť informovať sa o prebiehajúcej liečbe, keďže mu nedala súhlas k poskytovaniu informácií, vznikali medzi nimi nezhody, keď odmietala užívať predpísané lieky, nezabezpečovala dostatočnú starostlivosť o deti, ani o domácnosť. Z jeho podnetu prestali žiť spoločne, ale dohodli sa na striedavej osobnej starostlivosti. Neskôr, v septembri 2018, obnovili spolužitie. Vtedy 2 mesiace videl snahu manželky zachrániť manželstvo, avšak následne nastala rovnaká situácia ako predtým. Vznikali nezhody kvôli financovaniu domácnosti, manželka potrebovala stále čoraz viac peňazí, všetky náklady platil on. Žiadne zlepšenie v domácnosti nevidel, deti nemali zaplatené poplatky v škole. Všetko znovu uhradil, aby mal istotu, že deti pôjdu na výlet v škole a v škôlke. Manželkine zvláštne správanie a nezáujem o deti mu signalizovali aj iné osoby. Neustále napätie sa stupňovalo až do incidentu zo dňa 15. 5. 2019, kedy sa dopustil priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Po incidente manželka odišla aj s deťmi k jej rodičom do Novej Bane. Manželka menila pravidlá týkajúce sa starostlivosti o deti a financovania ich potrieb, dohody nedodržiavala. Podľa neho, manželke nešlo o urovanie vzťahu medzi nimi, od začiatku chcela od neho peniaze. Po povinnosti uloženej neodkladným opatrením, prispievať na deti výživným po 60,- eur mesačne, ju informoval, že nebude viac platiť faktúry za jej telefón a mesačné náklady v škole a v materskej škole, vyzval ju, že sa musí snažiť o to i sama, a pričiniť sa o starostlivosť o deti. V neskoršom období manželka žila s deťmi v prenajatom byte. Od učiteliek sa opäť dozvedel o jej podozrivom správaní, nadobudol dojem, že sa jej opäť zhoršil stav a nedokáže zvládnuť situáciu. Na základe uvedených skutočností navrhol zveriť deti do svojej osobnej starostlivosti a zaviazat matku prispievaním výživného na každé z detí po 60,- eur mesačne.

5. Dňa 2. 1. 2020 matka maloletých detí doručila prostredníctvom svojho zástupcu na Okresný súd Žiar nad Hronom ďalší návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci osobnej starostlivosti o maloleté deti, ktorým sa domáhala zverenia detí do jej osobnej starostlivosti a súčasne žiadala upraviť styk otca s maloletými deťmi. Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením č. k. 9P/1/2020-19 zo dňa 7. 1. 2020 rozhodol o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky so súčasnou úpravou styku otca s maloletými deťmi. Vo zvyšku súd návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Nadriadený Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol o odvolaní otca proti predmetnému uzneseniu tak, že výrok o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti a výrok o trovách konania prvostupňového súdu potvrdil, v časti týkajúcej sa úpravy styku uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a súčasne určil, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatnosti rozhodnutia v konaní vo veci samej o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvoďte, v tom čase vedenom na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 8P/151/2019.

6. Po postúpení veci Okresnému súdu Liptovský Mikuláš bolo vykonané pojednávanie dňa 4. 6. 2020 vo veci samej. Navrhovateľka zotrvala, prostredníctvom svojej zástupkyne, na svojom návrhu na rozvod manželstva s prísl., i na dôvodoch v ňom uvedených, s dôrazom na skutočnosť, že definitívne opustila spoločnú domácnosť 15. 5. 2019 po fyzickom útoku manžela. Oznámenie skončilo v priestupkovom konaní.

7. Súd sa na pojednávaní pokúsil o zmierenie manželov a odstránenie príčin rozvratu manželstva, avšak neúspešne. Navrhovateľka i manžel navrhovateľky zaujali pevné stanovisko k rozvodu manželstva. Zástupkyne obidvoch manželov tlmočili záujem obidvoch rodičov o uzavretie rodičovskej dohody, avšak počas celého konania ku zásadnému konsenzu medzi nimi nedošlo.

8. Na pojednávaní boli vypočuté najskôr maloleté deti. Maloletá H. F., nar. XX. XX. 2014, po primeranom poučení ku predmetu konania potvrdila, že má vedomosť o tom, čo sa bude prejednávať. Nikto jej nehovoril, čo má povedať. Býva pri matke, ku otcovi chodíeva rada, je jej tam dobre. Ku doterajšej frekvencii návštev otca sa nevedela vyjadriť. U otca sa jej páči najmä, že s bratom tam spávajú, chodia na prechádzky. U matky sa jej páči, lebo tam má hračky, rovnako ich má aj u otca.

9. Maloletý X. F. sa na pojednávaní dňa 4. 6. 2020 vyjadril, že vie, že sa rodičia súdia. Súhlasil, aby rodičia boli informovaní o obsahu rozhovoru s ním. Nikto mu nevravel, čo má na súde hovoriť. Byva u mamy, ale počas nepárnych víkendov je u otca. Jeho sestra, aj on, majú u otca radi. Chcel by sa s ním stretávať tak, ako doposiaľ. S rodičmi by chcel byť rovnako. Do školy chodí pri matke, ale chcel by navštevovať školu aj u otca, páči sa mu u neho. Vzápätí doplnil svoje vyjadrenie, že do školy by chcel chodiť v tom meste, kde býva otec. Páči sa mu u neho, ale aj u mamy. Do školy, kde chodí pri mame, však nechce chodiť. Tento postoj bližšie nevyšvetlil.

10. Na pojednávaní dňa 2. 7. 2020 oznámila zástupkyňa navrhovateľky, že rodičia dospeli len k zhode, že netrvajú na striedavej osobnej starostlivosti, avšak každý z rodičov trvá na zverení maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti. Obidvaja rodičia sú ochotní navštíviť psychológa v záujme zistenia miery spôsobilosti poskytovať starostlivosť maloletým deťom zo strany obidvoch rodičov, aj z hľadiska usmernenia ich vzájomnej komunikácie.

11. Navrhovateľka zotrvala na návrhu na rozvod manželstva. Za hlavnú príčinu rozpadu manželstva považuje zánik porozumenia medzi manželmi. Ona mala určité psychické problémy, ktoré riešila, ale zo strany manžela pociťovala určitý nátlak. Častejšie chodieval na služobné cesty a po návrate zvykol konzumovať alkohol. Začal jej robiť výčitky, vznikali medzi nimi nezhody. V uvedenom čase už rok nežili spolu v jednej domácnosti, ona odišla ku svojim rodičom. Manžel sa stretával s deťmi každý druhý víkend, avšak oznámil jej, že má záujem o širší kontakt s nimi. Keďže komunikácia bola narušená, nerozprávali sa už o týchto veciach. Intímne spolu nežijú asi rok a pol, netrávia spoločne voľný čas s deťmi. Manžel jej prispieva na deti sumou 120,- eur mesačne, pravidelne od novembra 2019. Ak im nakupuje veci, hračky, oblečenie a iné, ostáva to u neho v dome. Deti majú ku otcovi dobrý vzťah, tešia sa na neho, vyplňa im voľný čas, chodia spolu na výlety. Ona pracovala v júli, auguste 2019 na pošte v Novej Bani s príjmom 380 až 420,- eur. Následne pracovala brigádnicky v Banskej Štiavnici v septembri, kedy mala príjem 800 - 900,- eur. V októbri pracovala v spojenej škole v Zlatých Moravciach ako asistentka počas neprítomnosti kolegyne, zarobila 800 - 900,- eur, pracovný pomer mala do 12. 11. 2019. Od 12. 11. 2019 do 15. 3. 2020 bola evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie na ÚPSVaR Nová Baňa. Od 16. 3. 2020 pracovala v Centre pre deti a rodiny v Novej Bani do 1. 7. 2020. Čistý príjem dosahovala približne 1.000,- eur. Stále žije s deťmi u svojich rodičov, kde majú vyčlenenú svoju izbu. K dispozícii majú spoločnú kuchyňu a kúpeľňu. Okrem toho využíva byt, ktorý jej poskytla jej kamarátka, za nájom jej neplatí. Rodičom prispieva sumou cca 150,- eur mesačne na domácnosť. Opäť má v pláne zaevidovať sa ako uchádzačka o zamestnanie. Kým bude nezamestnaná, životné náklady bude uhrádzať z úspor. Na zdravotnú starostlivosť nemá zvýšené výdavky, neužíva žiadne lieky. Odvtedy, ako deťom začala kupovať probiotiká, výrazne sa im zlepšil zdravotný stav. Jedno balenie pre obidve deti stojí 60,- eur na 2 mesiace, potom nasleduje 4 mesiace pauza. Ďalšie výdavky má na zubnú starostlivosť, v apríli platila 30,- eur za ošetrovanie syna. Výdavky na stravu, ošatenie, obuv, hygienu detí má bežné. So starostlivosťou o ne jej pomáhajú rodičia, najmä v čase, keď je v práci. Niekedy im jej matka navarí. Navrhovateľka potvrdila, že v minulosti vznikali medzi ňou a manželom problémy aj kvôli jej psychickým problémom, najmä v období 2016 - 2017. Manžel býval vtedy vyťažovaný v práci, býval vystresovaný, mal prejavy agresie. Často ju osočoval pred kamarátmi, pred rodinou. Postupne prechádzalo jeho správanie do agresívnejšej formy, sácal ju o stenu, dával jej pohľavy. Vie, že vtedy bol pod vplyvom alkoholu, stávalo sa, že keď sa vracal z práce na víkend domov, bol v takom stave celé 3 dni. Pokiaľ ide o jej zdravotný stav, ona asi pred jeden a pol rokom prestala užívať lieky predpísané psychiatrom. Lekára o tom informovala. Povedal jej, že má poruchu, a lieky jej slúžia ku väčšej psychickej pohode. Keď sa vysadia, on s tým nemá problém, je to v jej kompetencii. Ku pripomienke jej manžela, že lieky mala užívať pravidelne,

avšak nedodržiavala to, uviedla, že postupne lieky vysadila, utlmovali ju. Keď bol manžel v práci, starala so deti sama 3 - 4 dni, aj týždeň. Ku majetkovým pomerom uviedla, že nevlastní hnutelné veci vyššej hodnoty, ani nehnuteľnosti. Fajčí.

12. Manžel navrhovateľky na pojednávaní vyjadril súhlas s rozvodom manželstva. Za hlavnú príčinu rozpadu manželstva považuje zlyhanie manželky v otázke starostlivosti o domácnosť i voči deťom a jemu. Manželstvo nebolo nikdy harmonické, nevie, či to mohlo súvisieť so psychickými problémami manželky. Podľa neho, mala byť dlhodobo liečená, nielen od roku 2016. Nádej na obnovenie spolužitia nepovažuje za reálnu. Potvrdil, že z jeho strany došlo voči nej k fyzickému napadnutiu v máji 2019, ale s obsahom ostatného prednesu manželky nesúhlasí, je to klamstvo. Vždy sa snažil manželke pomáhať so starostlivosťou o deti i v domácnosti, dokázal navariť, oprat', upiecť. Pomáhal manželke i počas štúdia na vysokej škole. Vytváral jej podmienky aj pre štúdium pedagogického minima. Priznáva, že občas si dal pivo, ale nie v extrémnom rozsahu, stalo sa to asi raz za pol roka. Alkoholú inak neholduje, veď šoféruje. Pracuje (v čase pojednávania) v spoločnosti H. J. ako projektový manažér od 1. 6. 2020 s príjmom 750,- eur v hrubom. Predtým pracoval v Slovenskom farmárskom družstve v Bratislave s výkonom práce v režime home - office, aj s výjazdmi podľa pokynov zamestnávateľa. Väčšinou sa vracal večer. V Piešťanoch mali služobný byt, v ktorom niekedy prespal. Pre rodinné problémy dal u tohto zamestnávateľa výpoveď ku 1. 12. 2019. Pol roka bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, dostával dávky v nezamestnanosti po 650,- eur mesačne. V novej práci už nechcel byť toľko pracovne vyťažovaný, a u predchádzajúceho zamestnávateľa mu hrozilo, že ho zamestnávateľ vyšle do Bieloruska. V súčasnosti bude mať výkon práce v mieste bydliska, s výjazdmi podľa potreby. S deťmi sa stretáva každý párný víkend, podľa nariadenia súdu. Rád by bol, aby boli deti 2 týždne u neho a 2 týždne u matky. S uvedeným vyjadrila navrhovateľka súhlas za podmienky, ak s ňou manžel bude ochotný chodiť ku psychológovi, aby vyriešili medzi sebou určité veci, s čím manžel navrhovateľky na pojednávaní súhlasil. Po rozvode manželstva však navrhuje deti zveriť do osobnej starostlivosti jemu. Do uvedeného času manželia zhodne navrhli odročiť pojednávanie v záujme riešenia krízy ich vzťahu i v záujme riešenia otázky týkajúcej sa osobnej starostlivosti o deti. Ku osobným pomerom manžel navrhovateľky uviedol, že žije v Z. E. v byte patriacom jeho matke. Výdavky na bývanie má 100,- eur mesačne za všetky energie, vodu a ďalšie poplatky súvisiace s bývaním. Vlastní rodinný dom v Predajnej, nadobudol ho pred uzavretím manželstva, spláca hypotekárny úver po 197,79 eur. Ďalšie poplatky má na poistenie a súvisiace poplatky 12,- eur mesačne. Za internet, telefón a televíziu platí 41,70 eur. Dom predáva, nikto ho neužíva, neprenajíma ho. Používa osobné motorové vozidlo patriace jeho matke, výdavky na pohonné hmoty má cca 40,- eur mesačne, poistenie vozidla platí jeho matka, ktorá ako osoba zdravotne ťažko postihnutá neplatí diaľničnú známku. On spláca ešte jeden spotrebný úver po cca 95,- eur mesačne čerpaný na kúpu vozidla, ktoré vlastnil v minulosti (predal ho za 500,- eur), a na opravu domu. Keď predá dom, vybaví všetky úvery, ktoré spláca, iné dlhy nemá. Fajčí. Okrem výživného, ktoré platí v celkovej sume 120,- eur mesačne, založil deťom fondy, na ktoré im sporí každému po 25,- eur mesačne. Okrem toho im kupuje potrebné veci, oblečenie, obuv, hračky, veci do školy.

13. Na žiadosť účastníkov konania a ich zástupcov, v záujme umožniť rodičom spoločné odborné psychologické konzultácie a absolvovať terapiu, pojednávanie bolo odročené. V priebehu konania bola súdu doručená správa zo psychologického poradenstva u klinickej psychologičky Mgr. R. J., so sídlom v Banskej Bystrici, z ktorej vyplýva, vyplýva, že manželia sa zúčastnili dvoch sedení v rámci párového poradenstva, ktoré boli zamerané na zlepšenie komunikačných stratégií v rámci starostlivosti o deti. Podľa psychologičky je viditeľná snaha oboch partnerov dohodnúť sa na výchove a následnom porozvodovom fungovaní. V priebehu prvého sedenia komunikácia medzi manželmi bola značne zaťažená vyčítaním si vzájomného správania sa v manželstve počas spoločného života. V rámci verbalizovaného prístupu k deťom sa javí byť štýl výchovy matky voľnejší, zrejme trpezlivejší a orientovaný na emocionálne prežívanie detí. Manžel poskytuje a stanovuje deťom jasnejšie hranice. Do popredia vystupuje obava manželky z prehnane direktívneho prístupu manžela. Na druhom sedení komunikácia medzi oboma manželmi bola zmierlivejšia, zreteľne orientovaná na dohodu týkajúcu sa komunikácie medzi partnermi po rozvode a následnej starostlivosti o deti.

14. Na pojednávaní dňa 11. 8. 2020 oznámili zástupkyne obidvoch manželov, že k dohode medzi manželmi nedošlo a obidve strany trvajú na znaleckom dokazovaní v záujme posúdenia vhodnosti výchovného prostredia u rodičov. Súd nariadil znalecké dokazovanie a za súdnu znalkyňu z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých, ustanovil psychologičku PhDr. E. Č., s miestom výkonu činnosti G. X. X, Prešov. Znalkyňa mala zodpovedať najmä otázky týkajúce sa

hodnotenia vzájomného vzťahu rodičov a detí, osobnostných predpokladov každého z rodičov na výchovu detí a posúdenie ich výchovného prostredia.

15. Z obsahu zistení a záverov znaleckého posudku zo dňa 23. 4. 2021 vyplýva, že osobnostná štruktúra matky je disharmonicky komponovaná, hranične štruktúrovaná, emocionálne nestabilná, senzitívna, zvýšene vulnerabilná s intenzívnou a neprímeranou citovou odozvou na podnety, s tendenciou k depresívnemu a neurotickému prežívaniu. Je nadmerne otvorená k prežívaniu, reaguje na všetky podnety a ponára sa do prežívaných okolností viac, ako je efektívne. Býva podnikavá a aktívna, nemá však dostatok kapacít na zvládanie, býva odkloniteľná, zraniteľná. Nekonvenčné spracovávanie podnetov a sústredenie sa na neobvyklé momenty sťažuje následne jej prispôsobovanie. Kapacita pre prežívanie a prejavovanie pocitov je maladaptívne nedostatočná, schopnosť rozoznávať a prejavovať pocity je obmedzená, emócie majú nekonzistentný vplyv na myslenie, rozhodovanie a riešenie problémov. V afektívnom obraze je prítomná úzkosť, obavy, napätie a depresívne prežívanie. Obmedzená tolerancia frustrácie vedie k náklonnosti k impulzivite v správaní, v myslení, v afektivite, lebo záťaž preťažuje jej zdroje, indikuje úzkosť a nervozitu, ktorú v záťaži pociťuje, a rastie aj pravdepodobnosť, že bude zneschopnená stresom, obmedzene schopná sebakontroly, a navonok sa môže javiť ako zmätená. Preťaženie stresom sa u nej javí ako chronické, a indikuje prítomnosť psychických ťažkostí, zvyšuje pravdepodobnosť opakujúcej sa náladovosti, častejších zážitkov depresie, úzkosti a tiesne, obmedzeného fungovania na báze vyčerpania. V interakcii s inými je citlivá, empatická a vnímavá, pozitívne prežíva rodičovstvo. Osobnostná výbava ju vysoko pravdepodobne čiastočne obmedzuje zrelo rezonovať s potrebami maloletých detí, najmä v náročnejších momentoch. Pre matku môže byť náročné vytvárať jasné, štruktúrované a stabilné výchovné prostredie.

16. Osobnosť otca je bez výrazných výkyvov vo svojej štruktúre, je normálne komponovaná, pri vnímaní podnetov z vonku je schopný vyváženej pozornosti sústredenia na uvedomenie si vnútorných aj vonkajších okolností, avšak prechodne má sklon k zvýšenej senzitivite a otvorenosti. Je orientovaný na presnosť, na vnímanie vzťahov medzi podnetmi, dokáže informácie efektívne spracovávať, avšak kvalita spracovávania môže klesať k menej zrelej. Vo všeobecnosti je jeho vnímanie realistické, testovanie reality adekvátne, úsudky správne. Zdroje pri zvládaní nárokov sa javia ako primerané, pravdepodobná je konštruktívna snaha pri dosahovaní cieľov a obratnosť pri riešení problémov. Jeho rozhodnutia sa skôr zakladajú na racionálnych úvahách, emócie má snahu tlmiť, nakoľko menej dôveruje svojej schopnosti kontrolovať ich. Snaží sa vyhnúť silným emóciám, ktoré ho skôr dezorganizujú, so silnými emóciami nevie adekvátne rezonovať, vníma ich ako rušivé. Aktuálne je afektívny obraz bez negatívneho prežívania, bez klinicky podstatných známkov stresu, tenzie alebo depresivity. V sociálnej oblasti má záujem o kontakt s ľuďmi, je schopný vytvárať a prežívať blízke vzťahy, má záujem o intimitu. O druhých ľuďoch sa zaujíma v primeranej miere, je sebastredný, ale zároveň citlivý v interakcii s inými. Vo vzťahoch máva vysoké očakávania. Jeho interpersonálne zážitky sa javia ako pozitívne a nechaotické, správanie konvenčné. V roli otca je ukotvený a pozitívne ju prežíva. Otec je dostatočne zrelý a taktiež motivovaný poskytovať maloletým deťom riadnu výchovu a starostlivosť, vytvárať bezpečné prostredie a jasné hranice, k čomu má potrebné osobnostné a emocionálne predpoklady.

17. Obaja rodičia sú na maloleté deti citovo naviazaní, uvedomujú si rodičovskú rolu a akceptujú ju, preberajú za výchovu a starostlivosť o maloleté deti zodpovednosť. Vo vzťahu k deťom sú intenzívne citovo angažovaní, k deťom majú vrelý a pozitívny vzťah, dbajú o ich zdravý vývin. Nebolo preukázané, že by boli maloleté deti niektorým z rodičov negatívne ovplyvňované vo vzťahu k druhému rodičovi. Vzťahy oboch detí k rodičom sú vrelé a pozitívne, nejavia známky manipulácie, nenesú konfliktné momenty. Vývin oboch detí prebieha v súlade s vekovou normou a harmonicky, sú bystré, kontaktné a pozitívne naladené. Majú záujem o podnety, o komunikáciu, a v ich afektívnom obraze vyšetrenie nepreukázalo podstatné negatívne znaky. U oboch je prítomný smútok zo straty kompletnej rodiny, pranie mať otca a matku súčasne, čo prežívajú mierne úzkostne. Na spracovanie situácie vynakladajú svoje existujúce osobnostné zdroje, emocionálnu podporu ostatných členov rodiny. Sú schopní správne vnímať, primerane svojmu veku si pamätať a reprodukovať prežitú udalosť. Nie je prítomný nadmerný sklon k fantazijnému spracovaniu a prezentovaniu, ani nadmerný sklon k účelovému spracovaniu skutočností. Prítomné je detsky prirodzené využívanie fantázie na pochopenie a spracovanie reality, na vysporiadanie sa s ňou, ako pozitívny a adaptívny prvok.

18. Zo záverov znalkyne vyplýva, že pre vytváranie bezpečného a stabilného výchovného prostredia sa javia byť predpoklady otca v osobnostnej i emocionálnej rovine ako zrelšie. Ku posudzovaniu otázky

vhodnosti striedavej alebo výlučnej osobnej starostlivosti o maloleté deti, sa znalkyňa nevyjadrovala, pretože riešenie typu starostlivosti, alebo návrh úpravy styku, nie je súčasťou obsahu výkonu znaleckej činnosti v odbore psychológia, ale riešením právnej otázky vo veci.

19. Ku termínu odročeného pojednávania dňa 4. 11. 2021 bolo preukázané, že rodičia nedospeli ku dohode v otázke výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. S odstupom viac ako dvanástich mesiacov, po vypracovaní znaleckého posudku, boli opätovne vypočítané maloleté deti v rámci predmetu konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode. Maloletá H. F. potvrdila, že hoci žije s bratom u matky, otca navštevujú. Pri pobyte u neho, príde na návštevu niekedy stará matka. Mávajú spoločné aktivity, otec im pripravuje rozmanitý program. Otec im vždy urobí prekvapenie, niekedy doma, niekedy už počas cesty autom, niekedy dostanú hračku, niekedy čiapku. U otca skáču na trampolíne, kúpu sa vo veľkom bazéne, naučila sa tam plávať. S otcom sa hrajú. U matky si skladajú kocku, hrávajú sa aj s babkou. U matky sa jej páči, že sú spolu s babkou, aj keď sa s mamou hádajú. Býva s nimi aj dedo. Páči sa jej, že u mamy sú všetci spolu, avšak, keď sa matka s otcom rozviedli, je smutná. Bola by rada, keby už boli zase všetci spolu, aby sa už ich rodina nehádala. Niekedy sa babka a dedo hádajú s mamou, niekedy sa s mamou háda jej sestra. Aj to maloletej vadí, je z toho smutná. Zachované má spomienky z minulých hádok rodičov, praje si, aby sa už nehádali. Nespomína si, čo sa jej páči u matky najviac. U otca sa jej páči, že s bratom boli na vrtuľníku. Cez prázdniny bývajú u mamy, aj u otca. Nevie, kde by chcela viac tráviť prázdniny, či u mamy alebo u otca. Najradšej by bola, keby boli všetci spolu, ale nevie, či je to možné. Ak to nebude možné, priala by si, aby boli častejšie u otca, avšak na druhej strane sa vyjadrila, že nie, aby to bolo tak často ako u mamy, teda, aby to nebolo moc dlho. Pri praktickom demonštrovaní pomeru želaného kontaktu s rodičmi na farebných pastelkách, tieto rozdelila v rovnakom pomere pre matku, aj pre otca. Nevie však, ako by to bolo, keby chodila do školy. U otca by chcela byť celý víkend. Podľa nej, víkend sú prázdniny. Ona už chodí do školy, je asi v 1.B triede. Niekedy ju do školy vodi mama, niekedy dedo. Keď bude v druhom ročníku, bude u otca, potom by chcela byť v treťom ročníku u mamy, vo štvrtom ročníku u otca, a tak dookola. Mama jej hovorí, že sa to nedá. Ak by to takto nešlo, potom nevie. Otcovi nevravela, že by to takto chcela. Niekedy sa s ňou pripravuje do školy babka, niekedy mama, niekedy mamina sestra Vierka, a s ňou sa jej učí najlepšie. Učenie s mamou, aj s otcom, je super. Nevie, s kým sa jej učí najlepšie. Teraz bývajú u babky.

20. Maloletý X. F. pri úvode rozhovoru prejavil prianie hrať sa vo výsluchovej miestnosti pre maloletých s otcom aj s mamou. Povedal, že na pojednávanie prišiel s mamou, doviezol ich dedo. Naposledy boli u otca dávno. Nechcel by byť u neho častejšie. U mamy je častejšie, a s tým je spokojný. Rovnako je spokojný aj s frekvenciou návštev otca, navštevuje ho každý druhý víkend, nespomína si, či to býva od piatka alebo od soboty. U otca je fajn. Nevedel vysvetliť, prečo by pri otcovi nechcel byť častejšie. U neho sa mu páči najviac to, že chodievajú často von. U otca by nechcel nič zmeniť. U mamy sa mu páči, že je dobrá, ale dobrý je aj otec. Nechcel by nič meniť ani u jedného z rodičov. U mamy sa niekedy hrá so sestrou šach alebo aktivity, u otca sa bude hrať človeče. Učievajú sa s ním obidvaja rodičia, aj dedko a babka. So sestrou sa učí matkina sestra. Jemu sa najlepšie učí s obidvomi rodičmi. Ku otcovi chodievajú aj so sestrou, s výnimkou situácie, keď bola chorá. Aj maloletý demonštroval na farebných pastelkách pomer želaného kontaktu s matkou a s otcom rovnako. Takto by to bolo podľa neho možné cez leto, teda cez veľké prázdniny, inak cez týždeň chodí do školy u mamy, a každý druhý víkend chodí ku otcovi. Takto je spokojný. Otec mu nevravel, že by s ním chcel byť častejšie. U otca by chcel byť vždy spolu s H.. Keď nie sú medzi ním a sestrou hádky, majú vzťahy na 100%, sú to dobré vzťahy. Ku spolunažívaniu a komunikácii rodičov uviedol, že ich počul hádať sa hrozne často. Nevie, či sa otec teraz háda s niekým iným, nepozoruje ho. Mama sa háda so starými rodičmi, niekedy často, niekedy nie. U rodičov by chcel zmeniť to, aby sa nehádali. Teraz sa dokážu spolu trochu lepšie rozprávať. Pokiaľ ide o osobnú starostlivosť rodičov, maloletý prejavil prianie zachovať súčasný model, kedy viac času trávia u matky, a každý druhý víkend bývajú so sestrou u otca. Cez veľké prázdniny by si prial zachovať rovnaký pomer kontaktu s rodičmi. S takto fungujúcim režimom je spokojný, nevie si predstaviť, že by bol s otcom v kontakte v rovnakom rozsahu, v akom je teraz s mamou.

21. Ku aktuálnym osobným zárobkovým, majetkovým a bytovým pomerom sa vyjadrili obidvaja manželia nasledovne. Navrhovateľka uviedla, že v byte u svojej kamarátky bývala do septembra 2021, kedy mesto pôvodnej užívateľke tento byt odňalo. Navrhovateľka sa s deťmi presťahovala ku jej rodičom, ktorým prispieva na domácnosť sumou 50,- eur mesačne. V čase, keď pracuje a má vyšší príjem, prispieva im sumou 150,- eur mesačne. V súčasnosti študuje v 3. ročníku na Vysokej škole výtvarných umení, kde po absolvovaní získa tzv. pedagogické minimum, aby mohla učiť alebo byť asistentkou na

umeleckých školách, príp. na základných školách. Od 15. 8. 2021 je nezamestnaná, bez nároku na dávku v nezamestnanosti. Uvažuje, že by začala podnikat' na základe živnostenského oprávnenia. Má prísľub, že by na základe živnosti mohla vykladať tovar v Tesco, kedy si bude môcť sama organizovať pracovný čas. Prísun práce by mala pravidelný, dá sa prispôsobiť pracovná doba, a okrem toho by maľovala. V nedávnej dobe zarobila 450,- eur za tri obrazy. Pokúša sa predat' ďalšie obrazy, takýchto zákaziek by mohla mať viac. Počas pandémie bola evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie v období od októbra 2020 do marca 2021. Okrem toho vykonávala dobrovoľnícku činnosť v Pohronskom múzeu v Novej Bani, kde dostala odmenu 220,- eur mesačne v čistom. V období marec až jún 2020 pracovala v detskom domove, s priemerným čistým mesačným príjmom 900 - 1.000,- eur, vrátane odmien a nadčasov. Zastupovala kolegyňu v čase jej práceneschopnosti, po jej návrate nebola pre ňu k dispozícii iná práca. Spolupracovala tiež so Spojenou základnou školou Janka Kráľa v Zlatých Moravciach ako asistentka postihnutých detí. Pracovný pomer mala na dobu určitú, dosahovala príjem približne 900 - 1.000,- eur mesačne. Pracovala i v spoločnosti Esenz ako telefonická operátorka, predávala čaj. Z potvrdenia spoločnosti Esenz, s.r.o., zo dňa 13. 8. 2021 vyplýva, že s matkou bol pracovný pomer, trvajúci od 28. 6. 2021, ukončený v skúšobnej dobe dňom 13. 8. 2021. V auguste jej bolo vyplatených 120,- eur netto, inak bol čistý mesačný zárobok približne 580,- eur. Školské tašky, ktoré kúpil otec, boli nevyhovujúce. Školské peračníky kúpil navyše, nakúpila ich predtým aj ona. Fajčí, cigarety jej prevažne poskytnú rodičia. Otec platí výživné na deti v sumách po 120,- eur mesačne na základe neodkladného opatrenia. Ona má aktuálne podanú žiadosť o poskytnutie nájomného bytu v Novej Bani.

22. Manžel navrhovateľky uviedol, že v súčasnosti pracuje v poľnohospodárstve v spol. SLOVETRA, a.s. Žije sám v Z. E. v trojizbovom byte patriacom jeho matke. Náklady na bývanie aktuálne predstavujú 157,- eur mesačne, v čom sú zahrnuté platby za vodu, plyn, elektrickú energiu a fond opráv (56,- eur mesačne). Okrem toho platí za internet 10,- eur mesačne, za televíziu 10,- eur mesačne. Koncesionársky poplatok neplatí, lebo matka, ako vlastníčka bytu, je ako osoba ZŤP oslobodená od tohto poplatku. Deťom sporí po 25,- eur mesačne približne dva roky, sebe odkladá 20,- eur na dôchodok. Okrem výživného, plateného na základe neodkladného opatrenia po 60,- eur mesačne, deťom kupuje, čo potrebujú. Na podporu svojich tvrdení predložil doklady svedčiace o viacerých nákupoch detského oblečenia, obuvi, školských tašiek, obuvi a oblečenia na telesnú výchovu, prezuviek, školských potrieb, náplne do tlačiarne, pomôcok na výtvarnú výchovu, obaly na školské zošity a podobne. Nemá ďalšie výživovacie povinnosti. V prípade potreby využíva služobné vozidlo, inak používa matkine vozidlo, ktorého poistenie platí matka. Vlastné vozidlo nemá. Výdavky na pohonné hmoty má 50,- eur mesačne. Fajčí, za cigarety vynakladá 105,- eur mesačne, za mobilný telefón platí 15,- eur mesačne. Jeho poistenie stojí 30,- eur ročne. Vo fonde má nasparených vyše 1.000,- eur, deti majú spolu nasparených približne 1.400,- eur. Nevedú sa voči nemu žiadne exekúcie.

23. Podľa § 100 Civilného mimosporového poriadku - s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode.

24. Podľa § 18 Zákona o rodine manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

25. Podľa § 22 Zákona o rodine k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

26. Podľa § 23 Zákona o rodine súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí. Pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinností manželov podľa § 18 a 19.

27. Podľa § 24 ods. 1, ods. 3 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného. Rozhodnutie

o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

28. Podľa ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden s rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

29. Podľa § 25 ods. 1, 2 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

30. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

31. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

32. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

33. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

34. Podľa ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

35. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

36. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, hodnotiac dôkazy jednotlivo, aj v ich vzájomných súvislostiach, preukázaný bol nasledovný skutkový a právny stav. Sobášnym listom bolo preukázané, že navrhovateľka H.. C.. H. F. Y. uzavrela manželstvo s navrhovateľom A.. O. F. dňa XX. X. 2014 v L. L.. Rodnými listami maloletých detí bolo preukázané, že maloletý X. F. sa narodil XX. XX. 2011, a H. F. sa narodila XX. XX. 2014.

37. Z písomných správ kolízneho opatrovníka, t. j. Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žarnovica, a z obsahu písomnej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, odboru sociálnych vecí a rodiny, oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, vyplýva, že matka aj s maloletými deťmi býva v rodinnom dome patriacom jej rodičom. Dom je kompletne zariadený, plne prispôbosený potrebám maloletých detí, hygiena v domácnosti je na dobrej úrovni. Matka uviedla pracovníkom kolízneho opatrovníka, že má podanú žiadosť o mestský byt v Novej Bani. V súčasnosti nepracuje, vedená je ako uchádzačka o zamestnanie, robí si pedagogické minimum. Za bývanie prispieva rodičom sumou 50,- eur mesačne. Maloleté deti navštevujú základnú školu v Novej Bani. Maloletý X. má poruchu pozornosti a dysortografiu, preto navštevuje aj špeciálnu pedagogičku. Obidve deti sú zdravé, neužívajú žiadne lieky. Matka plánuje navštevovať s obidvomi deťmi psychológa v Bratislave, aby im pomohla prekonať porozvodovú situáciu. Uviedla, že s otcom deti nekomunikujú. Keď sa ona o to pokúsi, otec na ňu útočí, že za všetko môže ona. Snažila sa s ním dohodnúť na pravidlách o

výchove maloletých detí, ale tieto sa porušovali. Styk otca s deťmi prebieha pravidelne, podľa súdneho rozhodnutia, ale situácia je napätá. Preberanie a odovzdávanie detí je chladné. Je si vedomá, že deti majú otca rady, ale medzi rodičmi cítia napätie. 2. 11. 2021 sa vyjadril maloletý X. F. pred pracovníčkou kolízneho opatrovníka, že aktuálne majú prázdniny, matka ich vezme na výlet. V prípade, ak by nebola možná striedavá osobná starostlivosť, chce ostať bývať s matkou, a ku otcovi chce chodiť cez víkendy. Takto mu to vyhovuje. Súčasne uviedol, že rodičia sa naďalej veľmi hádajú. Maloletá H. sa vyjadrila, že chodí do prvej triedy, v škole sa jej páči, má tam kamarátky i dobrú učiteľku. U otca jej je tiež dobre, chodia spolu na výlety, chcela by však ostať bývať u matky, s otcom by sa chcela stretávať ešte častejšie než doteraz. Deti boli komunikatívne, avšak pri otázkach o osobnej starostlivosti rodičov ostali smutné, hlavne maloletá H., ktorú situácia v rodine trápi.

38. Otec detí žije sám v trojizbovom byte na ulici X.Á. XXX/X, Z. E., patriacom jeho matke. Byt je zariadený primerane potrebám členov domácnosti. Izba pre maloleté deti je zariadená poschodovou posteľou, skriňou, stolikom na písanie. Vedľa bydliska otca je rodinný dom, v ktorom žije stará matka detí. Voľný čas trávia učením, športovaním, hraním sa u starej matky. Pri odovzdávaní detí nie je problém. Cez týždeň medzi rodičmi nie je žiadna komunikácia.

39. Zo záverov pracoviska sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vyplýva, že obidvaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na výchovu a starostlivosť o maloleté deti.

40. Z potvrdenia o príjme manžela navrhovateľky u terajšieho zamestnávateľa - SLOVETRA, a.s., zo dňa 27. 10. 2021, vyplýva čistá priemerná mzda vo výške 1.519,90 eur mesačne za obdobie február až september 2021.

41. Matka dočasne pracovala na základe pracovnej zmluvy v spoločnosti Esenz, s.r.o., s dňom nástupu do práce 28. 6. 2021, pracovný pomer bol uzatvorený na dobu neurčitú, so skúšobnou dobou na tri mesiace. Z dodatku k uvedenej zmluve vyplýva týždenný pracovný fond na 20 hodín s účinnosťou od 1. 8. 2021, mesačný plat dohodnutý vo výške 311,50 eur. Zo zmluvy o dielo medzi navrhovateľkou a spoločnosťou Nova Montania - regionálny rozvoj, Nová Baňa, vyplýva objednávka na vyhotovenie troch kusov umeleckých diel - obrazov - maľba akvarelom. Dohodnutá celková odmena vo výške 450,- eur, dohodnutá doba zhotovenia najneskôr do 31. 10. 2021.

42. Z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2020 vyplývajú jej celkové príjmy 4393,20 eur, suma daňového bonusu 772,48 eur, základ dane 3804,61 eur, daňová povinnosť 0,00 eur. Poberá tiež prídavky na obidve deti.

43. Z výpovedí obidvoch manželov bolo jednoznačne a bez pochybnosti preukázané, že po definitívnom odchode navrhovateľky zo spoločnej domácnosti v máji 2019, nedošlo ku náprave vzťahov, a v súčasnosti ani jeden z manželov nemá záujem o obnovenie spolužitia. Bydliská rodičov sú vzdialené približne 170 km, deti sú v prevažnej osobnej starostlivosti matky v mieste, kde navštevujú i základnú školu. Obidvaja rodičia rešpektujú rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 7. 1. 2020 č. k. 9P/1/2020-19 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15CoP/7/20-59 zo dňa 26. 2. 2020, na základe ktorého je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý párný víkend o piatku 18.30 hod. do nedele 18.30 hod., kedy je matka povinná maloleté deti na styk s otcom riadne a včas pripraviť a otec je povinný maloleté deti pred bytom matky prevziať a po ukončení styku ich matke v mieste jej bydliska riadne a včas odovzdať. Uvedené neodkladné opatrenie trvá do právoplatnosti rozhodnutia v konaní vo veci samej o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode.

44. Z vyjadrenia manžela navrhovateľky, zástupkyne navrhovateľky, čiastočne i z výpovede maloletého X. vyplýva, že medzi rodičmi dochádza ku miernemu zlepšeniu komunikácie, hoci táto je stále prelínaná hádkami, a podľa vyjadrenia detí, hádky bývajú aj intenzívnejšieho charakteru. Ani jeden z rodičov neprejavil záujem o zverenie detí do striedavej osobnej starostlivosti, a v súčasnom štádiu, keď bydliská obidvoch rodičov sú vzdialené cez niekoľko okresov a krajov, táto forma rodičovskej starostlivosti by prakticky ani nebola možná.

45. Na pojednávaní dňa 4. 11. 2021 zástupkyňa navrhovateľky poukázala na proces stabilizovania situácie v rodine od obdobia vypracovania znaleckého posudku. Obidvaja rodičia začali spolu

komunikovať. Matka navrhuje zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti a upraviť styk otca s deťmi, pripúšťajúc styk aj v širšom rozsahu, pričom už počas obdobia letných prázdnin sa rodičia vedeli na starostlivosti o maloleté deti po dvoch týždňoch, a deti boli v danom období šťastné a spokojné. Pokiaľ ide o psychologický posudok, podľa nich absentuje v ňom analýza určitej histórie násillia otca voči matke, ktoré vyvrcholilo odchodom matky. Znalkyňa sa daným obdobím nezaoberala, rovnako sa bližšie nevenovala jeho častejšiemu požívaniu alkoholu. Matka bola hodnotená ako orientačne, rozumovo nadpriemerne vyspelá, teda jej celkový intelektový potenciál je kvalitný, a teda nesúhlasia so závermi znalkyne na adresu matky, uvedenými v odpovedi 5, t. j. (viď znalecký posudok v odpovedi č. 5), že predpoklady otca v osobnostnej i emocionálnej rovine sa javia byť zrelšie pre vytváranie bezpečného a stabilného výchovného prostredia. V záverečnom návrhu zdôraznila zástupkyňa navrhovateľky, že manželstvo účastníkov konania je vážne rozvrátené, splnené sú podmienky pre rozvod manželstva, neexistuje predpoklad, že by manželstvo v budúcnosti plnilo svoju funkciu v zmysle Zákona o rodine. Od 15. 5. 2019 je nefunkčné, a ani jeden z manželov nechce zotrvať v nefunkčnom manželskom zväzku, preto navrhujú, aby súd návrhu na rozvod manželstva vyhovel. Maloleté deti navrhujú zveriť na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky v režime, keď obidvaja rodičia ich budú zastupovať a spravovať majetok v bežných veciach. Tento návrh opierajú najmä o výpoveď maloletých detí, ich názory, postoje a priania, ktoré treba rešpektovať v prvom rade, keď maloletý X. sa vyjadril, že chce bývať s matkou, a na aktuálnom stave nechce nič meniť. Maloletá H. sa chce stretávať s otcom častejšie. Výživné navrhujú určiť vo výške 200,- eur mesačne na maloletého syna a vo výške 180,- eur mesačne na maloletú dcéru. Styk otca s maloletými deťmi navrhujú upraviť tak, aby bol otec v kontakte s nimi každý párný víkend od piatku od 18.30 hod. do nedele do 18.30 hod., a nebránia sa i častejšiemu kontaktu otca s deťmi, t. j. aj tri vikendy v mesiaci v rovnakom čase. Počas jednotlivých sviatkov by sa rodičia v starostlivosti o deti striedali, a počas letných školských prázdnin v zásade navrhujú rovnaký pomer osobnej starostlivosti o maloleté deti, ktorý je uvedený i v písomnom návrhu, t. j. striedajúc sa približne po pätnástich dňoch.

46. Zástupkyňa manžela navrhovateľky poukázala na taký stupeň rozvratu manželstva, že toto neplní, a ani v budúcnosti nemôže plniť, svoj spoločenský účel. Zákonné podmienky pre rozvod manželstva sú splnené, a aj manžel navrhovateľky s rozvodom súhlasí. Zotrváva však na svojom stanovisku, aby maloleté deti boli zverené do jeho osobnej starostlivosti, a aby boli obidvaja rodičia oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach. Manžel navrhovateľky je presvedčený, že má vytvorené lepšie podmienky, aj hmotné, i vzťahové zabezpečenie ako matka. V prípade, ak by deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky, má záujem, aby boli u neho tri vikendy v mesiaci od 14.30 hod. v piatok do približne 18.00 hod. v nedeľu. Počas sviatkov by chcel, aby deti viac času trávili u neho. Počas veľkých prázdnin si to predstavuje tak, že by deti boli každý mesiac u neho tri týždne, a jeden týždeň u matky. Počas celých jarných prázdnin by deti boli u neho, počas jesenných prázdnin, trvajúcich tri-štyri dni, by boli u matky. Ak by deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky, navrhuje určenie výživného vo výške 90,- eur mesačne na každé dieťa. Ak by deti boli zverené do osobnej starostlivosti jemu, požaduje najnižšie možné výživné. Svoj vzťah s deťmi považuje za pekný, nepozoruje u detí, že by ku nemu nechceli chodiť, alebo, že by ich musel nútiť, aby ku nemu prišli. Vždy plnil dohody, ktoré uzatvoril s matkou, a aj do budúcnosti, keď ho matka o niečo požiada, nebude s tým mať problém.

47. Zástupkyňa navrhovateľky vyjadrila nesúhlas s predneseným návrhom otca na úpravu styku s maloletými deťmi. Počas prázdnin navrhujú striedanie sa u matky a otca po dvoch týždňoch, aby bol s rodičmi zachovaný počas letných prázdnin rovnaký kontakt. Pokiaľ ide o ostatné sviatky a prázdniny, navrhujú, aby jeden rodič mal deti v jednom roku, a druhý rok, aby ich mal druhý rodič. Pokiaľ ide o vianočné sviatky, poukázali na svoj pôvodný písomný návrh, v ktorom navrhujú, aby deti boli v kontakte s otcom každý kalendárny rok v dobe od 9.00 hod. dňa 25. 12., do 18. 30 hod. dňa 1. 1. Nasledujúceho kalendárneho roka.

48. Na základe preukázaného skutkového stavu, súd považuje manželstvo účastníkov konania za vážne a trvalo rozvrátené, bez reálnej nádeje na obnovenie partnerského spolužitia. Manželstvo je nefunkčné po všetkých stránkach, manželia žijú oddelene, nepodieľajú sa spoločne na výchove detí, nehospodária spoločne, manželstvo neplní funkciu vzájomnej pomoci, ani biologickú funkciu. Za hlavnú príčinu rozpadu manželstva súd považuje odlišné povahové vlastnosti manželov, odlišné postoje, týkajúce sa vedenia domácnosti, výchovy detí, trávenia voľného času. Manželia v čase partnerskej krízy nedokázali konštruktívne a efektívne riešiť osobné konflikty. Nedostatky v otázkach starostlivosti o maloleté deti, spôsobilosti vytvárať harmonické a podnetné prostredie syna a dcéry, sa na rôznych úrovniach prelínali manželstvom dlhodobo. Hoci v minulosti sa na strane matky vyskytovali výkyvy v spôsobilosti poskytovať

primeranú starostlivosť maloletým deťom, a spôsobené boli v prevažnej miere existujúcimi psychickými problémami, podľa nej prameňmi z disharmonického spolužitia, v súčasnosti je možné pozorovať určitú stabilizáciu pomerov matky vo vzťahu ku maloletým deťom. Napriek záverom znalkyne, že otec sa v čase podaného znaleckého posudku javil byť v osobnostnej i emocionálnej rovine zrelší pre vytváranie bezpečného a stabilného výchovného prostredia, súd zdôrazňuje, že poukazujúc najmä na postoje obidvoch maloletých detí, preferujúcich starostlivosť matky, za súčasného intenzívneho kontaktu s otcom, stabilizácia pomerov na strane matky je badateľná. Zo stručnej charakteristiky maloletých detí, ako žiakov Základnej školy E. B. Nová Baňa, vyplýva, že tieto v škole prosperujú. Maloletá je slušná, komunikatívna, šikovná, na hodinách nevyrušuje, v kolektíve spolužiakov je obľúbená. Komunikácia s matkou je dobrá, matka sa o výchovnovzdelávacie výsledky žiačky zaujíma, komunikácia prebieha telefonicky alebo e-mailovou cestou. Maloletý X. F. je tichý a slušný žiak, na hodinách nevyrušuje, niekedy je nepozorný. Za dva mesiace - september a október 2021 má dve poznámky za chýbajúcu domácu úlohu. Prospech žiaka je v priemere chváľitebný.

Hoci podľa záverov znalkyne, pre matku môže byť náročné vytvárať jasné, štruktúrované a stabilné výchovné prostredie, na druhej strane znalkyňa nevyslovila, že matka by bola neschopná vytvárať deťom stabilné a podnetné výchovné prostredie, a skutkový stav, preukázaný v konaní, svedčí v súčasnosti v prospech matky a jej rodičovský potenciál .

49. Za splnenia zákonných kritérií, vyplývajúcich z ustanovenia § 23 Zákona o rodine, súd teda vyhovel návrhu na rozvod manželstva, pretože toto považuje za vážne a trvalo narušené. Manželstvo nemôže plniť svoj účel, a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, súd vidí v rovnakom pomere na strane navrhovateľky i jej manžela. V prechodnom období v minulosti bolo možné pozorovať napríklad kolísavé tendencie spofahlivosti osobnej starostlivosti matky o deti, a z oznámenia Okresného úradu Brezno, Odboru všeobecnej vnútornej správy, zo dňa 18. 6. 2020 vyplýva, že manžel bol uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu voči blízkej osobe - svojej manželke iným hrubým správaním dňa 15. 5. 2019.

50. V súčasnosti, popri rozhodovaní o rozvode, súd prihlíada primárne na záujem obidvoch maloletých detí. Hoci tieto by si priali obnovenie spolužitia svojich rodičov, uvedené možné nie je. V rámci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, súd určil, že maloletého X. a maloletú H. zveruje do osobnej starostlivosti matky, pričom obidvaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach. Uvedené rozhodnutie súdu má oporu v preukázanom skutkovom stave, odráža i pranie obidvoch maloletých detí a súčasne zodpovedá i aktuálne prebiehajúcemu výchovno-vzdelávaciemu procesu maloletých detí v základnej škole nachádzajúcej sa v blízkosti bydliska matky a maloletých detí. Súd neakceptoval návrh otca a kolízneho opatrovníka na zverenie detí do jeho osobnej starostlivosti, pretože takéto rozhodnutie by bolo v rozpore s aktuálne preukázaným skutkovým stavom a v rozpore s práním maloletých detí, pričom súd zdôrazňuje, že obidve maloleté deti dokázali primerane svojmu veku vyjadriť svoje hodnotenie, postoje a prania do budúcnosti. Deti majú vrúcny vzťah ku otcovi, prajú si udržiavať s ním intenzívny kontakt, avšak preferujú zverenie do osobnej starostlivosti matky. V konaní bolo najmä obsahom znaleckého posudku preukázané, že vývin oboch detí prebieha v súlade s vekovou normou a harmonicky, sú bystré, kontaktné a pozitívne naladené. V intenciách uvedených zistení súd konštatuje, že osobná starostlivosť matky nepredstavuje potenciálne riziko, o ktorom sa vyjadroval otec v priebehu konania.

51. Obidvaja rodičia majú rovnocenné právo deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach, a toto právo súd premietol i do výroku súdneho rozhodnutia, v záujme zachovania rovnováhy rodičovských práv a povinností i do budúcnosti. Súčasne, aby bol zachovaný pravidelný a intenzívny kontakt otca s maloletými deťmi, upravil jeho stretávanie sa s nimi v čo najširšom rozsahu, v režime korešpondujúcom návrhu na úpravu bežného styku zo strany matky i zo strany otca, a to v prvom, treťom a štvrtom týždni každého mesiaca v dobe od 18.00 hod. piatka do nedele 18.00 hod. Súd ďalej rozhodol o rovnovážnej úprave styku obidvoch rodičov počas prázdnin a sviatkov každého kalendárneho roka, pričom úprava styku otca s maloletými deťmi počas sviatkov a prázdnin má prednosť pred bežnou úpravou styku. Súčasne súd uvádza, že tak, ako prakticky nie je reálny výkon striedavej osobnej starostlivosti, neprichádza do úvahy ani striedanie osobnej starostlivosti rodičov po roku tak, ako naznačila maloletá, a to najmä z dôvodu, že takáto osobná starostlivosť by bola spojená s každoročnou zmenou (obmenou) školského a výchovného zariadenia, čo je v rozpore s cieľom zachovania stabilného výchovnovzdelávacieho procesu maloletých detí a výkonu ich školských i mimoškolských záujmových

aktivít (krúžkov, záujmových klubov a pod.). Uvedená úprava styku priamo koreluje i s postojmi obidvoch maloletých detí.

52. Po ustálení otázky týkajúcej sa určenia osobnej starostlivosti rodičov a úpravy styku otca s maloletými deťmi, prichádza do úvahy i určenie rozsahu vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom. Súd pri riešení tejto otázky prihliada na to, ktorý z rodičov, a v akej miere, sa o maloleté deti osobnej stará, súd taktiež skúmal aktuálne príjmy rodičov v čase rozhodovania, majetkové pomery, vek maloletých detí, ich odôvodnené potreby, zdravotný stav, záujmové aktivity, náklady súvisiace so vzdelávaním, náklady na bývanie, dopravu, hygienu a pod. V konaní nebolo preukázané, že by náklady na stravu, ošatenie, obuv, hygienu, lekársku starostlivosť maloletých detí neboli primerané ich veku. Na úhrade týchto nákladov sa podieľajú obidvaja rodičia, na začiatku školského roka si túto povinnosť vo väčšom rozsahu plnil aj otec detí, čo bolo preukázané i dokladmi predloženými v konaní. Otec si pravidelne plní vyživovaciu povinnosť na základe neodkladného opatrenia vo výške po 60,- eur na každé z maloletých detí, počas pobytu u neho im zabezpečuje bývanie, stravu i ošatenie, úhradu záujmových aktivít, najmä výletov. V prechodnom období mala matka zvýšené výdavky na výživové doplnky, probiotiká, v čase, keď deti častejšie trpeli ochoreniami dýchacích ciest, zápalovými ochoreniami. Komunikácia matky s otcom o účelnom vynakladaní finančných prostriedkov na potreby maloletých detí doposiaľ viazla, čo vyústilo v duplicitné nákupy niektorých osobných potrieb detí, a preto v tejto otázke je potrebné zlepšiť úroveň komunikácie. Ani u rodičov súd nezistil nadštandardné výdavky na uspokojovanie ich osobných potrieb, s výnimkou určitých výdavkov na cigarety. Aktuálne matka nemá dlhodobu stabilný príjem, okrem pravidelných platieb výživného a prídavkov na obidve maloleté deti. V súčasnosti uvažuje o výkone živnostenskej činnosti, súčasne si ukončuje vzdelávanie, s perspektívou výkonu činnosti pedagogického pracovníka, učiteľa umeleckých predmetov, prípadne asistenta na umeleckých školách. Získaním tzv. pedagogického minima sa pre ňu otvorí priestor na ďalšie uplatnenie vo svojom odbore. Súčasne súd vidí potenciálny príjem matky, viažuci sa na jej umeleckú tvorbu, s perspektívou ďalšieho zárobku, podľa jej vlastného vyjadrenia, keď v nedávnej dobe jej takto bolo vyplatených 450,- eur, a proces aktívneho propagovania a predaja jej umeleckých diel pokračuje. Na strane otca súd konštatuje stabilné zárobkové pomery, s aktuálnym priemerným čistým mesačným príjmom okolo 1.500,- eur. Otec je hodnotený ako kvalitný pracovník, s možnosťou výkonu práce v prevažnej miere v domácom prostredí, s flexibilnou pracovnou dobou. Na základe uvedených skutočností súd považuje z hľadiska proporcionality určenie výživného vo výške 200,- eur mesačne na maloletého X. F. a vo výške 180,- eur na maloletú H. F., za primerané, zodpovedajúce nielen zárobkovým pomerom na strane otca, ale i odôvodneným potrebám maloletých detí. Otec je povinný plniť výživné pravidelne vždy do 15.dňa každého kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí, a to počnúc od právoplatnosti rozsudku o rozvoze manželstva.

53. Prihliadajúc na všetky doposiaľ zistené okolnosti, sledujúc primárne najmä záujem maloletých detí, rozhodnutie o vyššie uvedenej úprave výkonu rodičovských práv a povinností by malo byť prostriedkom na všestranný, harmonický rozvoj maloletých detí, pričom do budúcnosti je nanajvýš potrebné zlepšenie úrovne komunikácie obidvoch rodičov prihliadajúc na záujem ich obidvoch maloletých detí, túžiacich po konečnom nastolení konsolidácie vzťahov v rodine.

54. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš v štyroch vyhotoveniach. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Popri všeobecných náležitostiach je potrebné v odvolaní uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať možno aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolať dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie na peňažné plnenie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému podľa § 370 a nasl. CMP.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením rozsudku.

Podľa § 27 ods. 1 Zákona o rodine - manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvoze manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.